

The Relationship between Parents 'parenting Styles and Social skills and Assertiveness of First High school Students

Ahmad Abbasi Darehbidi¹ , Mojtaba Mohammadi Jalali Farahani²

1. MA in School Counseling, Arak Branch, Islamic Azad University, Arak, Iran.

2. Assistant Professor, Counseling Department, Farhangian University, Tehran, Iran.

Article Info	ABSTRACT
Article type: Research Paper	Introduction: Parenting style is one of the components related to social skills and assertiveness. The present study examines the relationship between parenting styles and social skills and assertiveness of junior high school students. Method: The research is descriptive-correlational. The statistical population was all the students of the first secondary school in Najaf Abad city in the academic year 2022-2021, of which 384 were selected through the Cochran formula and for sampling, considering the impossibility of accessing the list of the statistical population and the difficulty of accessing and meeting people due to Dispersion and problems related to corona disease, available sampling method was used. The data were collected by the questionnaires of parenting styles of Baumrind (1973), social skills of Gresham and Elliott (1999) and boldness of children Gambrell and Ritchie (1975). Data analysis was done with Pearson correlation coefficient and regression analysis with SPSS23 software. Findings: The findings showed that there is a positive and significant correlation between authoritative parenting style and social skills (.446), between authoritative parenting style and boldness there is a positive and significant correlation (.319) and between skills There is also a positive and significant correlation between social and boldness (.347). The results of the regression analysis also showed that authoritative parenting style plays a 38% role in predicting social skills and 18% in predicting boldness. Conclusion: Thus, paying more attention to this Authoritative parenting method will bring better results in increasing students' social skills and courage
Article History:	
Received: October 28 , 2025	
Accepted: December 22, 2025	
Keywords: Parenting Styles, Social Skills, Courage, First High School Students	
Cite this article:	Abbasi Darehbidi,A., Mohammadi Jalali Farahani, M.(2025). The Relationship between Parents 'parenting Styles and Social skills and Assertiveness of First High school Students. Journal of Islamic-Iranian Family studies. 5(3), 43-55.
Corresponding author	Ahmad Abbasi Darehbidi Address : Department of School Counseling, Arak Branch, Islamic Azad University, Arak, Iran Email: a.abbasi.d2020@gmail.com

Extended Abstract

Introduction

Social skills and assertiveness are key components of interpersonal functioning. Both are largely learnable and enable individuals to build effective relationships, articulate their opinions and beliefs, and defend their rights appropriately. Children acquire these skills primarily within the family context and through parental practices prior to entering school. Research consistently indicates that parent–child interactions and the quality of relationships within the family constitute fundamental determinants of children’s healthy development and personality formation (Kimble, 2015). Positive childhood upbringing has likewise been identified as a cornerstone of a healthy family and society, contributing significantly to individuals’ future progress and success (Darling & Lippman, 2016). Given these considerations, parental parenting styles are understood to be closely linked to children’s social skills and assertiveness. Accordingly, the present study aimed to examine the relationship between parental parenting styles and the development of social skills and assertiveness among students.

Methodology

This descriptive–correlational study employed Pearson correlation coefficients and regression analyses. Parenting styles served as the predictor variable, whereas social skills and assertiveness were treated as criterion variables. Parenting styles were measured using Baumrind’s 30-item Parenting Styles Questionnaire (1973); social skills were assessed using the Gresham and Elliott Social Skills Rating System (1990); and children’s assertiveness was measured with the Gambrill and Ritchie Assertiveness Scale (1975). All instruments have demonstrated acceptable validity and reliability in prior research. The statistical population included all first-year high school students in Najafabad (N = 12,158) during the 2021–2022 academic year. A sample of 384 students was selected based on Cochran’s formula and through available sampling.

Results

The findings showed that among the parenting styles, the authoritative parenting style had a positive and significant relationship with students’ social skills and assertiveness. Moreover, the authoritative style significantly predicted both variables, indicating that students whose parents supervise their behavior while providing a supportive environment for growth benefit from enhanced opportunities to learn essential interpersonal skills and express themselves assertively.

Discussion and Conclusion

Consistent with prior literature, the authoritative parenting style demonstrated a positive and significant association with the development of social skills and assertiveness in students.

Based on the findings, it can be concluded that fostering social skills and enhancing students’ assertiveness may be most effective when grounded in the authoritative parenting style. This approach, emphasized in Islamic teachings as well, provides a balanced framework that shapes students’ personality, capabilities, academic achievement, and overall quality of life. Promoting and teaching authoritative parenting among families could therefore yield substantial developmental benefits.

Limitations and Suggestions

This study has several limitations that may affect the generalizability and interpretation of the results. First, the researcher did not have direct, continuous, and controlled access to participants, and the data relied on voluntary participation by students, which increases the possibility of response bias. Second, the correlational nature of the study limits the possibility of inferring causal relationships, and it is not possible to make definitive statements about the effectiveness of parenting styles in intervention settings. Third, the statistical population only included first-grade high school students in Najafabad; therefore, generalization of the results to other parts of the country or other educational levels should be done with caution. Fourth, variables such as family circumstances, parental communication style, socioeconomic status, and the quality of school interactions were not controlled for in the research model and could affect adolescents' social behavior. Fifth, the data were obtained based on self-report and may have been influenced by students' momentary cognitive or emotional factors. Considering the above limitations, it is suggested that parenting courses based on the authoritative style be designed and implemented with an emphasis on emotional warmth and logical structuring, that practical training in assertiveness skills such as respectfully expressing opinions and constructively saying no be included in the school curriculum or extracurricular activities, that a warm and responsive supervision model be promoted among parents to strengthen adolescents' emotional regulation and social interactions, and that parenting self-assessment tools be developed to help continuously monitor parenting practices and their compliance with the principles of the authoritative style.

Ethics approval and consent to participate

In this study, all ethical principles related to human research were fully observed. Before data collection, the objectives, nature, and process of the research were clearly explained to the participants, and their informed consent was obtained. The sample selection was carried out without any coercion, discrimination, or pressure, and participation in the research was completely voluntary. In the process of collecting information, the principle of confidentiality and confidentiality was observed, and no identifiable data was published or disclosed. Also, the researchers, adhering to the principles of truthfulness, impartiality in analysis, avoidance of any bias, and scientific integrity, examined all data accurately and without manipulation. Correct and ethical use of sources, accuracy in citing, and compliance with ethical standards related to descriptive-correlational research were also considered at all stages.

Funding

This study received no financial support.

Conflict of interests

The author declares no conflict of interest.

Acknowledgements

The authors extend their gratitude to all individuals who participated in and supported the research.

رابطه سبک‌های فرزندپروری والدین با مهارت‌های اجتماعی و جرأت‌ورزی دانش آموزان متوسطه اول

احمد عباسی دره‌بیدی^۱ ✉، مجتبی محمدی جلالی فراهانی^۲

۱. کارشناس ارشد، گروه مشاوره، واحد اراک، دانشگاه آزاد اسلامی، اراک، ایران.

۲. استادیار گروه مشاوره، دانشگاه فرهنگیان تهران، ایران.

اطلاعات مقاله

چکیده

نوع مقاله :

مقاله مروری

تاریخچه مقاله :

تاریخ دریافت:

۶ آبان ماه ۱۴۰۴

تاریخ پذیرش:

۱ دی ماه ۱۴۰۴

واژه‌های کلیدی :

سبک‌های فرزند پروری، مهارت‌های اجتماعی، جرأت‌ورزی، دانش آموزان متوسطه اول

مقدمه: شیوه فرزندپروری والدین یکی از مؤلفه‌های مرتبط با مهارت‌های اجتماعی و جرأت‌ورزی است. پژوهش حاضر به بررسی رابطه بین سبک‌های فرزندپروری والدین و مهارت‌های اجتماعی و جرأت‌ورزی دانش‌آموزان متوسطه اول می‌پردازد. **روش:** پژوهش توصیفی-همبستگی است. جامعه آماری کلیه دانش‌آموزان دوره متوسطه اول شهر نجف آباد در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ بودند که ۳۸۴ نفر آنان از طریق فرمول کوکران انتخاب و برای نمونه گیری، با توجه به عدم امکان دسترسی به فهرست جامعه آماری و مشکل دسترسی و ملاقات افراد به علت پراکندگی و مشکلات مربوط به بیماری کرونا، از روش نمونه گیری در دسترس استفاده شد. داده‌ها به وسیله پرسشنامه‌های سبک‌های فرزندپروری بامریند (۱۹۷۳)، مهارت اجتماعی گرشام و الیوت (۱۹۹۹) و جرأت‌ورزی کودکان گمبیل و ریچی (۱۹۷۵) جمع‌آوری شد. تحلیل داده‌ها با آزمون همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون از طریق نرم افزار SPSS²³ انجام شد. **یافته‌ها:** یافته‌ها نشان داد که بین سبک فرزندپروری مقتدرانه با مهارت‌های اجتماعی همبستگی مثبت و معنی‌دار (۴۴۶/۰)، بین سبک فرزندپروری مقتدرانه با جرأت‌ورزی همبستگی مثبت و معنی‌دار (۳۱۹/۰) و بین مهارت‌های اجتماعی و جرأت‌ورزی نیز همبستگی مثبت و معنی‌دار (۳۴۷/۰) وجود دارد. یافته‌های تحلیل رگرسیون نیز نشان داد. سبک فرزندپروری مقتدرانه ۳۸٪ در پیش‌بینی مهارت‌های اجتماعی و ۱۸٪ در پیش‌بینی جرأت‌ورزی نقش دارد. **نتیجه‌گیری:** به نظر می‌رسد توجه بیشتر به شیوه فرزندپروری مقتدرانه، برآیندی بهتر در افزایش مهارت‌های اجتماعی و جرأت‌ورزی دانش‌آموزان به همراه خواهد داشت.

عباسی دره‌بیدی، ا. محمدی جلالی فراهانی، م. (۱۴۰۴). رابطه سبک‌های فرزندپروری با مهارت‌های اجتماعی و جرأت‌ورزی دانش‌آموزان متوسطه اول، فصلنامه مطالعات اسلامی ایرانی خانواده. ۵(۳)، ۴۳-۵۵.

استناد :

احمد عباسی دره‌بیدی

نشانی: گروه مشاوره مدرسه، واحد اراک، دانشگاه آزاد اسلامی، اراک، ایران

ایمیل: a.abbasi.d2020@gmail.com

نویسنده

مسئول:

مقدمه

مهارت‌های اجتماعی به عنوان مجموعه‌ای از رفتارها مانند همکاری، مشارکت، کمک، تعریف و تمجید، تشکر و قدردانی و ایجاد یک رابطهٔ اثربخش با دیگران (Rashidzadeh et al, 2018) به نوجوانان و دانش‌آموزان اجازهٔ برقراری رابطه با همسالان و حفظ آن، همکاری و مشارکت برای پذیرش و مقابله با مسائل و مشکلات را می‌دهد (Rutherford et al, 2004). نکته مهم در برقراری رابطه با دیگران، داشتن رفتار جرأت‌مندانه و مهارت جرأت‌ورزی به عنوان یک مهارت ابراز وجود و افزایش اعتماد به نفس است (Formeris et al, 2007) که به صورت غیرمستقیم با عملکرد تحصیلی رابطه دارد (Azimpour et al, 2021). جرأت‌ورزی به عنوان اساس رفتار آدمی (Lin et al, 2014) از مؤلفه‌هایی است که به افراد کمک می‌کند تا با سختی‌های روزمره مقابله کنند و بدون ترس و نگرانی و با حفظ حقوق دیگران، نیازها و عقاید خود را بیان کنند (Jabbary Daneshvar et al, 2022). جرأت‌ورزی یعنی اینکه فرد بتواند حرف خود را بزند و از گرفتن حق خود و دیگران دفاع کند که این امر در میان دانش‌آموزان باعث افزایش خودکارآمدی (Moghanloo & Kakavand, 2023) و شادکامی و پیشرفت تحصیلی‌شان می‌شود (Paizini et al, 2006).

یادگیری مهارت‌های اجتماعی و جرأت‌ورزی کودکان قبل از شروع مدرسه در خانواده و توسط شیوه‌های فرزندپروری والدین صورت می‌گیرد و بررسی‌ها و تحقیقات نشان داده است تعامل بین فرزندان و والدین و چگونگی برقراری رابطه میان آنان مهم‌ترین و اساسی‌ترین عوامل رشد و شخصیت سالم (Kimble, 2015) و پرورش مثبت دوران کودکی پایهٔ خانواده و جامعهٔ سالم و عامل مهمی برای پیشرفت و موفقیت‌های آنان در آینده است (Darling & Lippman, 2016). اکثر نظریه پردازان مانند آدلر، فروم، مازلو و کتل بر این باورند که شخصیت تحت تأثیر محیط اجتماعی مخصوصاً خانواده قرار دارد و فرزندپروری به عنوان بخشی از تأثیرات خانوادگی، نقش مهمی در شکل‌دهی و جهت دادن به شخصیت و رفتارهای اجتماعی فرزندان دارد (Kann & Hanna, 2000) و سبک‌های فرزندپروری با رشد اجتماعی کودکان ارتباط مستقیم و مثبتی داشته و تأثیر قابل توجهی بر آن دارد (Monica & Kuranchie, 2013).

با این وجود باید گفت شیوهٔ فرزندپروری والدین یک سازهٔ جهانی است (Darling, N., & Steinberg, 1993) که بیانگر روابط عاطفی و نحوهٔ ارتباط کلی والدین با فرزندان و عامل مهمی برای رشد یادگیری مهارت‌های کودکان به شمار می‌رود (Xie, 1996) و طیف وسیعی از اقدامات و تلاش‌های والدین برای کنترل و اجتماعی کردن کودکان را در بر می‌گیرد. تنوع رفتاری و هنجاری والدین برای کنترل و اجتماعی نمودن فرزندان، سبک‌های فرزندپروری را پدید می‌آورد که در گروه‌های مختلف توسط دانشمندان طبقه‌بندی گردیده و معروف‌ترین این طبقه بندی، الگوی بامیرند^۱ (1978) است که شامل سه سبک مقتدرانه، استبدادی و سهل‌گیرانه بوده (Mandara, 2003) و در خانواده و توسط والدین انجام می‌شود.

سبک‌های فرزندپروری و شیوهٔ رفتار و عملکرد خانواده‌ها با جنبه‌های مختلف توانایی، مهارت و جرأت‌مندی فرزندان ارتباط دارد و باعث پیدایش رفتارهای مثبت و منفی در آن‌ها می‌شود (Koumoundourou et al, 2011). نتایج تحقیقات پیشین نشان داده است کسانی که با سبک‌های موفق فرزندپروری تربیت شده و مهارت‌های اجتماعی را به خوبی فرا گرفته‌اند، دارای جرأت‌ورزی بیشتری هستند و معمولاً اعتماد و عزت نفس بالاتری نسبت به دیگران دارند (Zokaeifar & Mouszadeh, 2019) و کسانی که مهارت اجتماعی و جرأت‌ورزی کمتری دارند، در معرض آسیب‌های مختلف از قبیل: تنهایی، اضطراب اجتماعی، افسردگی و اعتیاد به الکل قرار دارند (Tsang & Lak, 2008). همچنین سبک‌های فرزندپروری بر مهارت‌های اجتماعی و جرأت‌ورزی دانش‌آموزان اثر می‌گذارد و شیوهٔ فرزندپروری در اعتماد به نفس فرزندان تأثیر دارد

¹. Baumrind

و به عنوان مثال سبک فرزندپروری دموکراتیک پیش‌بینی کننده مثبت اعتماد اجتماعی گزارش شده است (Wray-lake & Flanagan, 2012) و سبک فرزندپروری با مراقبت زیاد و سطح پذیرش کم فرزندان با عزت نفس ارتباط منفی و معنادار دارد (Hers & Gone, 2001). همچنین سبک فرزندپروری مستبدانه و سهل‌گیرانه با جرأت‌ورزی دختران رابطه منفی داشته است و سبک مقتدرانه رابطه مثبت و معنادار را نشان داده است (Ahmadi & Ehtshamzadeh, 2014).

پودینه و همکاران^۲ (2015) با بررسی رابطه سبک‌های فرزندپروری و سبک‌های انضباطی با جرأت‌ورزی دانش‌آموزان، به این نتیجه رسیدند که بین سبک فرزندپروری سهل‌گیرانه با جرأت‌ورزی، رابطه‌ای وجود ندارد؛ اما بین سبک فرزندپروری مقتدرانه با جرأت‌ورزی رابطه مثبت و معنادار و بین سبک فرزندپروری مستبدانه با جرأت‌ورزی رابطه منفی معناداری وجود دارد. همچنین رحیمی و همکاران (2018) با بررسی تأثیر آموزش جرأت‌ورزی بر مهارت‌های اجتماعی، اضطراب اجتماعی و ابراز وجود در دانش‌آموزان پسر سال اول متوسطه نشان دادند که آموزش جرأت‌ورزی باعث افزایش مهارت‌های اجتماعی ابراز وجود و کاهش اضطراب در دانش‌آموزان می‌گردد.

همانطور که اشاره شد، سبک فرزندپروری مقتدرانه که تلفیقی هوشمندانه از سطح بالایی از محبت و پاسخگویی والدینی با سطح بالایی از انتظارات، قوانین روشن و انضباط مبتنی بر استدلال است، علاوه بر ارتباط با مهارت‌های اجتماعی و جرأت‌ورزی، از نظر ساختار و محتوا قربات نزدیکی با الگوی تربیت صالح در دین مبین اسلام دارد. اسلام بر هر دو بعد اصلی این سبک تأکید می‌کند؛ از یک سو، بعد «حمایت و گرمی عاطفی» را ضروری می‌داند، چنانکه سیره عملی پیامبر اکرم (ص) و تأکید بر رحمت، مودت و احترام به کرامت انسانی فرزندان، نشان‌دهنده لزوم ایجاد یک رابطه مبتنی بر پذیرش بی‌قید و شرط است. از سوی دیگر، اسلام بُعد «مطالبه‌گری و انضباط» را از طریق مسئولیت‌پذیری، آموزش تکالیف دینی و اخلاقی (تکلیف‌گرایی) و تعیین حد و مرزها تقویت می‌کند تا نوجوانان متعهد و مسئولیت‌پذیر رشد کنند. نکته ممیزه در اسلام، همانند سبک مقتدرانه، استفاده از «حکمت» و «تعقل» در اعمال این انضباط است؛ به جای استبداد و تحکم صرف، بر «گفت‌وگو»، «اندرز» و «مشورت» (همانند توصیه‌های تربیتی لقمان حکیم در قرآن) تأکید می‌شود تا فرزند منطق پشت قواعد را درک کرده و با خودتنظیمی درونی، به جای اطاعت بیرونی، به بلوغ اجتماعی دست یابد.

دوران نوجوانی، به ویژه در مقطع متوسطه اول، یکی از حساس‌ترین و حیاتی‌ترین مراحل زندگی فرد است که در آن، فرآیند جامعه‌پذیری سرعت گرفته و زیربنای تعاملات فردی و مهارت‌های اجتماعی پایه‌ریزی می‌شود. در این برهه حساس، خانواده به عنوان اولین نهاد اجتماعی‌کننده، و به‌طور خاص سبک‌های فرزندپروری والدین (نظیر مقتدرانه، مستبدانه یا سهل‌گیرانه)، نقش محوری و تعیین‌کننده‌ای در شکل‌گیری ساختار شخصیتی و رفتاری نوجوانان ایفا می‌کنند. توانایی برقراری ارتباط مؤثر، مدیریت تعارضات، ابراز وجود و دفاع از حقوق فردی بدون تجاوز به حقوق دیگران، که تحت عنوان «مهارت‌های اجتماعی» و «جرأت‌ورزی» شناخته می‌شوند، از جمله معیارهای حیاتی برای سازگاری موفقیت‌آمیز دانش‌آموزان در محیط آموزشی و اجتماعی محسوب می‌شوند. لذا، درک عمیق ماهیت و جهت‌گیری رابطه میان این الگوهای تربیتی والدین با سطح کفایت اجتماعی و قاطعیت رفتاری دانش‌آموزان متوسطه اول، می‌تواند رهنمودهای ارزشمندی را برای روان‌شناسان، مشاوران و نظام آموزشی فراهم آورد تا بستر مناسب‌تری برای رشد همه‌جانبه نسل جوان مهیا گردد (Baumrind, 1978).

^۲. Pudine et al

باتوجه به تغییرات محیطی و فرهنگی جوامع سبک‌های فرزندپروری نیز در حال تغییر و ناپایدار است و دانش‌آموزان معمولاً تحت تأثیر سبک‌های مختلف تربیتی در خانواده‌ها قرار داشته و این امر بر مهارت‌ها و جرأت‌ورزی آنان در مدرسه و بالتبع در عملکرد تحصیلی و اجتماعی آنان اثرگذار است (Pudine et al, 2015). اگرچه ارتباط میان سبک‌های فرزندپروری با متغیرهای مهارت‌های اجتماعی و جرأت‌ورزی توسط برخی پژوهشگران بررسی شده است، ولی به نظر می‌رسد بررسی ارتباط میان این متغیرها در میان دانش‌آموزان متوسطه اول و جوامع آماری مختلف لازم به نظر می‌رسد و ضمن در برداشتن نتایج متفاوت می‌تواند در فرآیند تعلیم و تربیت اثر مستقیم و غیرمستقیم داشته باشد و به بهبود و تعالی آن کمک کند. به همین دلیل هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه میان سبک‌های فرزندپروری والدین با مهارت‌های اجتماعی و جرأت‌ورزی دانش‌آموزان است.

روش

پژوهش حاضر از نوع هدف کاربردی و از نظر ماهیت و روش‌شناسی، این مطالعه توصیفی-همبستگی است. انتخاب این رویکرد به دلیل آن است که هدف اصلی این مطالعه، بررسی «درجه» و «جهت» روابط طبیعی و موجود میان دو یا چند ساختار روان‌شناختی پیچیده، یعنی سبک‌های فرزندپروری (به عنوان متغیر پیش‌بین) و مهارت‌های اجتماعی و جرأت‌ورزی (به عنوان متغیر ملاک) است. روش همبستگی به دلیل ماهیت غیرقابل دستکاری متغیرهای پایدارمانند سبک‌های فرزندپروری و محدودیت‌های عملی و اخلاقی برای کنترل یا مداخله در آن‌ها، مناسب‌ترین روش برای کشف روابط موجود در این پژوهش است که با محاسبه ضریب همبستگی، میزان همزمانی تغییرات در یک متغیر با تغییرات در متغیر دیگر (یا قدرت پیش‌بینی یک متغیر از روی دیگری) مشخص می‌شود، بی‌آنکه نیاز به اعمال مداخله یا استنتاج قطعی علت و معلولی باشد. بنابراین برای این منظور از آزمون همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون استفاده شد.

جامعه آماری پژوهش کلیه دانش‌آموزان متوسطه اول شهر نجف آباد (۱۲۱۵۸ نفر) در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ بودند که با استفاده از فرمول کوکران ۳۸۴ نفر آنان انتخاب شدند. روش نمونه‌گیری در دسترس بود، زیرا به خاطر تعطیلی مدارس و شرایط بیماری کرونا امکان دسترسی مستقیم به نمونه آماری امکان پذیر نبود. لذا پس از تهیه پرسشنامه‌های آنلاین، داده‌ها به صورت مجازی جمع‌آوری گردید. ابزارهای پژوهش شامل موارد زیر بود. سنجش سبک‌های فرزندپروری با پرسشنامه ۳۰ سوالی بامریند (۱۹۷۳) ترجمه حسین‌پور (۲۰۰۲) انجام شد. این مقیاس شیوه‌های فرزندپروری والدین را در سه ماده سبک سهل‌گیرانه (۱۰ گویه)، سبک مستبدانه (۱۰ گویه) و سبک مقتدرانه (۱۰ گویه) با طیف لیکرت و گزینه‌های کاملاً موافقم، موافقم، تاحدی مخالفم، مخالفم و کاملاً مخالفم که به ترتیب از صفر تا ۴ نمره داده شده است، اندازه می‌گیرد و با جمع نمره‌های گویه‌های مربوط به هر سبک و تقسیم آن بر تعداد سوالات نمره مجزا بدست می‌آید. در تحقیقات قبلی روایی و پایایی این مقیاس تأیید شده است و بورای^۳ (۱۹۹۱) برای اعتبار و روایی این پرسشنامه از روش (افتراقی) استفاده نموده و به این نتیجه دست یافته که سبک مستبدانه رابطه منفی با سهل‌گیرانه (۰/۳۸) و اقتدار منطقی (۰/۴۸) دارد و سبک سهل‌گیری رابطه معنی‌داری با شیوه اقتدار منطقی ندارد (۰/۷۰). (Mehrafrouz & Shahraray, 2002). پایایی مقیاس توسط بورای (۱۹۹۱) با روش «باز آزمایی» انجام شد و ضریب ۰/۸۱ برای سبک سهل‌گیرانه، ۰/۸۶ برای سبک مستبدانه، ۰/۷۸ برای شیوه مقتدرانه به دست آمد (Amirpur et al, 2014). او همچنین «ثبات درونی» را با استفاده از فرمول آلفای کرونباخ محاسبه نمود که ضریب ۰/۷۵ برای سبک سهل‌گیری، ۰/۸۵ برای سبک مستبدانه و

^۳. Borai

۰/۸۲ برای سبک مقتدرانه بدست آمد (Mehrafrouz & Shahraray, 2002). ضریب آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر ۰/۷۸۴ به دست آمد که نشانگر مطلوبیت پایایی ابزار است.

در این پژوهش برای سنجش مهارت اجتماعی از مقیاس مهارت اجتماعی گرشام و الیوت^۴ (1990) استفاده شد. در این پژوهش مؤلفه‌های همکاری (گویه‌های ۱ تا ۱۰)، قاطعیت (گویه‌های ۱۱ تا ۱۶) و خویشن‌داری (گویه‌های ۱۷ تا ۲۳) و همدلی (۲۴ تا ۲۹) از پرسشنامه مذکور استخراج شده است. پایایی مقیاس گرشام و الیوت (1990) در تحقیقات مختلف مورد بررسی و تأیید قرار گرفته است. برای مثال آن‌ها پایایی درونی مقیاس برای فرم معلمان را از ۰/۷۴ تا ۰/۹۶ به دست آورده اند. شهیم^۵ (2002) در مطالعه‌ای در ایران مهارت اجتماعی کودکان عقب مانده ذهنی را با استفاده از این مقیاس مورد بررسی قرار داد. میزان پایایی این مقیاس در مطالعه او برای مهارت اجتماعی ۰/۸۷، همکاری ۰/۷۶، ابراز وجود ۰/۷۲، همدلی ۰/۷۲ و خویشن‌داری ۰/۶۸ برآورد شده است (Biyabangard, 2005). ضریب آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر ۰/۸۳۵ به دست آمد که نشانگر مطلوبیت پایایی ابزار است. برای روایی نیز از روایی محتوایی استفاده شد که براساس نظر متخصصان مربوط از روایی مطلوبی برخوردار بود.

سنجش جرات‌ورزی کودکان هم با پرسشنامه گمبریل و ریچی^۶ (1975) انجام شد این ابزار دارای ۴۰ ماده اصلی است و در برخی از مواد آن به دلیل عدم تطابق با فرهنگ ایرانی، تغییراتی در آن داده شده و به ۲۲ سوال رسید. این مقیاس بر خلاف سایر آزمون‌های جرات‌ورزی برای گروه خاصی از افراد ساخته نشده و سوالات آن محدوده وسیعی از موقعیت‌های مختلف را شامل می‌شود. قاطعیت آزمودنی‌ها در سه سطح پایین ۰/۷۵، امتیاز به بالا، متوسط ۰/۲۵ تا ۰/۷۵، امتیاز و بالا کمتر از ۰/۲۵ امتیاز طبقه بندی شد. روایی و پایایی این آزمون به ترتیب برابر با ۰/۳۹ تا ۰/۷۰ و ۰/۸۷ گزارش شده است (Gambrill & Richey, 1975). بهرامی ضریب اعتبار این آزمون را ۰/۸۸ محاسبه کرده است (Bahrami, 1996). برای روایی نیز از روایی محتوایی استفاده شد که پرسشنامه مذکور براساس نظر متخصصان مربوط از روایی مطلوبی برخوردار بود. ضریب آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر ۰/۷۶۸ به دست آمد که نشانگر مطلوبیت پایایی ابزار است.

یافته‌ها

ویژگی‌ها و اطلاعات جمعیت شناختی آزمودنی‌ها که شامل ۳۸۴ نفر از دانش آموزان دوره متوسطه اول شهر نجف آباد اصفهان بودند، نشان داد این جمعیت در سنین ۱۳ تا ۱۵ سال و با میانگین ۱۴/۱۲ و انحراف معیار ۰/۸۵ سال قرار داشتند و ۴۷/۷ درصد آنان پسر (۱۸۳ نفر) و ۵۲/۳ درصد دختر (۲۰۱ نفر) و ۲۹/۷ درصد پایه هفتم (۱۱۴ نفر)، ۳۵/۹ درصد پایه هشتم (۱۳۸ نفر) و ۳۴/۴ درصد پایه نهم (۱۳۲ نفر) بودند.

یافته‌های پژوهش در دو بخش یافته‌های توصیفی و یافته‌های مربوط به فرضیه‌ها ارائه می‌گردد. یافته‌های توصیفی شامل کمترین و بیشترین نمره در ابعاد مختلف هر کدام از متغیرها، میانگین و انحراف استاندارد آنان است که نتایج مربوط در جدول ۱ ارائه شده است؛

⁴. Gresham & Elliot

⁵. Shaheem

⁶. Gambrill & Richey

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	ابعاد	کمترین	بیشترین	میانگین	انحراف استاندارد
سبک‌های فرزندپروری	سهل گیرانه	۵	۴۰	۱۸/۴۶	۷/۳۱
	استبدادی	۱	۳۴	۱۵/۴۳	۶/۵۹
مهارت‌های اجتماعی	امقتدرانه	۱۸	۴۰	۳۵/۸۲	۵/۴۲
	همکاری	۱۹	۴۸	۳۵/۸۹	۶/۱۹
	قاطعیت	۱۰	۳۰	۱۹/۰۲	۴/۳۳
	خویشتن داری	۱۱	۳۵	۲۲/۴۵	۴/۱۲
	همدلی	۱۰	۳۰	۲۲/۶۷	۴/۴۶
	مهارت‌های اجتماعی	۶۹	۱۲۸	۱۰۰/۰۴	۱۴/۸۸
جرأت‌ورزی	جرأت‌ورزی	۵۰	۱۰۸	۶۷/۲۷	۱۱/۸

با توجه به جدول فوق، در بین سبک‌های فرزندپروری، سبک فرزندپروری مقتدرانه با میانگین ۳۵/۸۲ بیشترین میانگین را به خود اختصاص داده است و در میان مؤلفه‌های مهارت‌های اجتماعی مؤلفه همکاری با ۳۵/۸۹ نسبت به سایر مؤلفه‌ها رتبه بالاتری دارد و میانگین جرأت‌ورزی ۶۷/۲۷ به دست آمد.

نرمال بودن توزیع داده‌ها با استفاده از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف مورد بررسی قرار گرفت و نتایج آزمون نشان داد همه متغیرها در نمونه مورد بررسی به دلیل داشتن سطح معنی‌داری بیش از ۵ صدم، از توزیع نرمال پیروی می‌کنند. در ادامه برای بررسی رابطه سبک‌های فرزندپروری با مهارت‌های اجتماعی و جرأت‌ورزی ضریب همبستگی میان این متغیرها محاسبه گردید که نتایج آن در جدول شماره ۲ گزارش شده است.

جدول ۲. ماتریس همبستگی سبک‌های فرزندپروری و مهارت‌های اجتماعی و جرأت‌ورزی

متغیر	سهل گیرانه	استبدادی	مقتدرانه	مهارت‌های اجتماعی	جرأت‌ورزی
سهل گیرانه	۱				
استبدادی	۰/۲۸۵**	۱			
مقتدرانه	۰/۰۴۷	-۰/۰۳۴	۱		
مهارت‌های اجتماعی	۰/۰۶۲	۰/۰۷۵	۰/۴۴۶**	۱	
جرأت‌ورزی	۰/۰۶۶	-۰/۰۱۸	۰/۳۱۹**	۰/۳۴۷**	۱

*p<0/05, **p<0/01

نتایج ماتریس همبستگی در جدول ۲ نشان دهنده آن است که بین سبک فرزندپروری مقتدرانه با مهارت‌های اجتماعی، همبستگی مثبت و معنی‌دار وجود دارد ($P<0/01$)، همچنین بین سبک فرزندپروری مقتدرانه با جرأت‌ورزی، همبستگی مثبت و معنی‌دار وجود دارد ($P<0/01$) و بین مهارت‌های اجتماعی و جرأت‌ورزی نیز همبستگی مثبت و معنی‌دار وجود دارد ($P<0/01$).

برای آزمون همزمان تأثیر سبک‌های فرزندپروری (سهل گیرانه، مستبدانه، و مقتدرانه) بر متغیرهای وابسته (مهارت‌های اجتماعی و جرأت‌ورزی)، از تحلیل رگرسیون چندگانه با روش همزمان استفاده شد. نتایج تحلیل واریانس (ANOVA) نشان داد که مدل رگرسیون در هر دو حالت به طور کلی از لحاظ آماری معنادار است ($P>0/05$).

تحلیل رگرسیون چندگانه نشان داد که سبک فرزندپروری مقتدرانه، مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان را به طور معناداری پیش‌بینی می‌کند ($\beta = .48, t(10.01) = 10.13, p < .001$) با این حال، سبک‌های فرزندپروری

سهل گیرانه و مستبدانه فاقد قدرت تبیینی معنادار بر مهارت‌های اجتماعی بودند ($p > .05$). مدل رگرسیون در مجموع توانست ۲۳ درصد از واریانس مهارت‌های اجتماعی را تبیین کند ($R^2 = .23$). درصد باقی‌مانده از واریانس تبیین نشده را می‌توان به ماهیت چندبعدی سازه مهارت‌های اجتماعی و تأثیر متغیرهای اندازه‌گیری نشده نسبت داد.

جدول ۳. نتایج رگرسیون چندگانه تأثیر سبک‌های فرزندپروری بر متغیر مهارت‌های اجتماعی

متغیر	ضرایب استاندارد نشده	ضرایب استاندارد شده	t	سطح معنی‌داری
B	خطای معیار	(Beta)		ی
سبک فرزندپروری سهل‌گیرانه	۰/۰۳۵	۰/۰۹۷	۰/۳۶۲	۰/۷۱۷
سبک فرزندپروری استبدادی	۰/۱۷۱	۰/۱۰۸	۱/۵۸۷	۰/۱۱۳
سبک فرزندپروری مقتدرانه	۱/۲۸۱	۰/۱۲۸	۱۰/۰۱۳	۰/۰۰۱
ضریب تعیین تعدیل شده ^۷	۰/۲۰۳	ضریب تعیین ^۸	ضریب همبستگی چندگانه ^۹	
		۰/۲۳۳	۰/۴۸۳	

برای محاسبه تأثیر سبک‌های فرزندپروری بر جرأت‌ورزی از رگرسیون چندگانه با روش همزمان استفاده شده است. از سبک‌های فرزندپروری وارد شده در معادله رگرسیون خطی، سبک فرزندپروری مقتدرانه تأثیر معنی‌داری بر جرأت‌ورزی نداشته است ($P < ۰/۰۰۱$) ولی سبک‌های سهل‌گیرانه و استبدادی تأثیر معنی‌داری بر جرأت‌ورزی نداشته است ($P > ۰/۰۵$).

جدول ۴. نتایج رگرسیون چندگانه پیش‌بینی جرأت‌ورزی بر اساس سبک‌های فرزندپروری والدین

متغیر	ضرایب استاندارد نشده	ضرایب استاندارد شده	t	سطح معنی‌داری
B	خطای معیار	(Beta)		ی
سبک فرزندپروری سهل‌گیرانه	۰/۰۹۴	۰/۰۸۱	۱/۱۵۹	۰/۲۴۷
سبک فرزندپروری استبدادی	-۰/۰۷۶	۰/۰۹۰	-۰/۸۴۶	۰/۳۹۸
سبک فرزندپروری مقتدرانه	۰/۶۶۷	۰/۱۰۷	۶/۲۴۹	۰/۰۰۱
ضریب تعیین تعدیل شده ^{۱۰}	۰/۱۰۱	ضریب تعیین ^{۱۱}	ضریب همبستگی چندگانه ^{۱۲}	
		۰/۱۱۰	۰/۳۳۱	

با توجه به مقدار R^2 (مربع ضریب تعیین) به دست آمده، تقریباً ۱۱ درصد از واریانس متغیر وابسته یعنی جرأت‌ورزی توسط ترکیب خطی متغیرهای مستقل (سبک‌های فرزندپروری) در مدل رگرسیون پیش‌بینی (یا تبیین) می‌شود. این میزان نشان می‌دهد که بخش عمده‌ای از تغییرات جرأت‌ورزی تحت تأثیر عوامل دیگری قرار دارد که در این پژوهش مورد

^۷ - Adjusted R Square

^۸ - R Square

^۹ - R

^{۱۰} - Adjusted R Square

^{۱۱} - R Square

^{۱۲} - R

سنجش قرار نگرفته‌اند. بنابراین، برای تبیین کامل تغییرات جرأت‌ورزی، باید به ماهیت چندبعدی و پیچیده این سازه روان‌شناختی و همچنین نقش متغیرهای اندازه‌گیری‌نشده‌ای که بر آن تأثیرگذار هستند، توجه نمود.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه سبک‌های فرزندپروری والدین با مهارت‌های اجتماعی و جرأت‌ورزی دانش‌آموزان متوسطه اول بود. نتایج نشان داد که از میان سبک‌های فرزندپروری، سبک فرزندپروری مقتدرانه با مهارت‌های اجتماعی و جرأت‌ورزی دانش‌آموزان ارتباط و همبستگی مثبت و معنی‌دار دارد. سبک فرزندپروری مقتدرانه قادر است مهارت‌های اجتماعی و جرأت‌ورزی دانش‌آموزان را پیش‌بینی کند. به این معنا که دانش‌آموزانی که والدین‌شان بر رفتار آن‌ها نظارت داشته و محیطی مناسب را برای تربیت و رشد آنان فراهم می‌کنند، زمینه و شرایط مناسبی را برای فراگیری مهارت‌های مختلف و ابراز وجود و جرأت‌ورزی فراهم ساخته‌اند. در توجیه این یافته می‌توان گفت سبک تربیتی مقتدرانه همراه با پذیرش و تشویق والدین که به پرورش استقلال در فرزندان منجر می‌شود، اعتماد به کسب مهارت و توانایی را در این فرزندان افزایش می‌دهد. در نظریه خودکارآمدی بندورا^{۱۳} (1997) اشخاص مهم زندگی مثل والدین نقش مهمی در شکل‌گیری ادراکات نوجوانان از ارزش‌ها و توانایی‌های شخصی دارند (Frank et al, 2010).

سبک فرزندپروری مقتدرانه به صورت مستقیم و غیرمستقیم با مهارت‌ها و جرأت‌ورزی دانش‌آموزان رابطه دارد و به بیان حیدری و همکاران (2006)، باعث افزایش اعتماد به نفس کودک شده و او را قادر می‌سازد تا مسائل ذهن خود را تجزیه و تحلیل، قبول یا رد کند و ضمن ارتباط با خانواده مشکلات خود را با آنان در میان گذاشته و احساس تنهایی نکند و به دور از ترس و نگرانی و با اعتماد بزرگ شود و نه فقط در مدرسه بلکه در جامعه با قبول مسئولیت‌های اجتماعی موفق شود و این یافته با نتایج پژوهش ذکایی‌فر و موسی‌زاده (2019) همخوانی دارد. از طرفی کسانی که با سبک فرزندپروری مقتدرانه تربیت شوند، جرأت‌ورزی بالاتری نسبت به دیگران خواهند داشت و نتایج پژوهش هارچی و دیگران^{۱۴} (2016) نیز همبستگی مثبت و معنادار میان این دو متغیر را نشان داده است.

برمبنای تجزیه و تحلیل انجام شده مهارت‌های اجتماعی و جرأت‌ورزی باعث افزایش ظرفیت و توانایی دانش‌آموزان شده است و نتایج پژوهش جوانگ و سیلبرسن^{۱۵} (2002) نیز نشان داد که ارتباط مستقیم میان عقاید، ظرفیت و توانایی تحصیلی دانش‌آموزان با سبک فرزندپروری مقتدرانه وجود دارد و بین سبک فرزندپروری مستبدانه با مهارت‌های اجتماعی رابطه معنی‌داری وجود ندارد، اما بین سبک اطمینان‌بخش و مهارت‌های اجتماعی کودکان رابطه و همبستگی معنادار وجود دارد و طباطبایی و همکاران (2014) نیز رابطه مثبت و معنی‌دار میان سبک فرزندپروری مقتدرانه و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان را نشان داده‌اند.

برمبنای نتایج به دست آمده سبک مستبدانه با مهارت‌های اجتماعی و جرأت‌ورزی رابطه چندانی ندارد و والدین با سبک تربیتی مستبدانه روابط کمی با فرزندان خود دارند و همیشه به دنبال کنترل و اجبار فرزندان بوده و استقلال کمی به فرزندان خود می‌دهند. آن‌ها همچنین برای کنترل کودک خود از شیوه‌های ایجاد ترس استفاده می‌کنند و لذا در برابر دیگران و فرزندان خود پاسخگو نیستند. این والدین انتظار دارند، فرمان‌های آنها بدون چون و چرا اطاعت شود و حتی کمترین مهرورزی و محبت را از خود نشان می‌دهند (Burt & Krueger, 2011) و یافته‌های پژوهش احمدی و احتشام زاده

¹³. Bandura

¹⁴. Harji et al

¹⁵. Juang & Silbereisen,

(2014) نیز نشان داد بین سبک‌های فرزندپروری مستبدانه و سهل‌گیرانه با جرأت‌ورزی دختران همبستگی منفی و بین سبک مقتدرانه با جرأت‌ورزی دختران همبستگی مثبت و معنی‌دار وجود دارد.

یافته‌های پژوهش نشان از ارتباط مثبت و معنادار میان سبک فرزندپروری مقتدرانه و سطوح بالاتر مهارت‌های اجتماعی و جرأت‌ورزی در میان دانش‌آموزان متوسطه اول دارد و براین اساس اتخاذ این سبک که با تعادل میان گرمی عاطفی و ساختاردهی منطقی همراه است، محیطی ایمن و حامی را فراهم می‌آورد که در آن، نوجوانان فرصت می‌یابند تا مهارت‌های حیاتی «خودابرازی موثر» و «تعامل مثبت» را بیاموزند. در نتیجه، دانش‌آموزانی که والدین مقتدر دارند، اغلب از ظرفیت بیشتری برای تنظیم هیجانی، حل مسئله اجتماعی، مقاومت در برابر فشار همسالان و برقراری ارتباط با اعتماد به نفس برخوردار بوده و در موقعیت‌های اجتماعی فعال‌تر و سازگارتر عمل می‌کنند، که این امر نهایتاً به تسهیل فرآیند جامعه‌پذیری و افزایش شایستگی‌های رفتاری آن‌ها در محیط مدرسه و خارج از آن می‌انجامد.

محدودیت‌ها و پیشنهادهای پژوهش

این پژوهش با چند محدودیت همراه بوده است که می‌تواند بر دامنه تعمیم و تفسیر نتایج اثرگذار باشد. نخست آنکه پژوهشگر دسترسی مستقیم، پیوسته و کنترل‌شده به شرکت‌کنندگان نداشت و داده‌ها بر مشارکت داوطلبانه دانش‌آموزان تکیه داشت که احتمال سوگیری پاسخ‌دهی را افزایش می‌دهد. دوم، ماهیت همبستگی پژوهش امکان استنباط روابط علی را محدود می‌کند و نمی‌توان درباره اثربخشی سبک‌های والدگری در شرایط مداخله‌ای اظهار نظر قطعی کرد. سوم، جامعه آماری تنها شامل دانش‌آموزان پایه اول متوسطه شهر نجف‌آباد بود؛ بنابراین تعمیم نتایج به سایر نقاط کشور یا مقاطع تحصیلی دیگر باید با احتیاط انجام گیرد. چهارم، متغیرهایی نظیر شرایط خانوادگی، سبک ارتباطی والدین، وضعیت اقتصادی-اجتماعی و کیفیت تعاملات مدرسه‌ای در مدل پژوهش کنترل نشده‌اند و می‌توانند بر رفتار اجتماعی نوجوانان اثرگذار باشند. پنجم، داده‌ها بر اساس خودگزارشی به دست آمده‌اند و ممکن است تحت‌تأثیر عوامل شناختی یا هیجانی لحظه‌ای دانش‌آموزان قرار گرفته باشند.

با توجه به محدودیت‌های فوق، پیشنهاد می‌شود دوره‌های والدگری مبتنی بر سبک مقتدرانه با تأکید بر گرمی عاطفی و ساختاردهی منطقی طراحی و اجرا شود، آموزش عملی مهارت‌های جرأت‌ورزی مانند بیان محترمانه نظرات و نه‌گفتن سازنده در برنامه درسی یا فوق‌برنامه مدارس گنجانده شود، الگوی نظارت گرم و پاسخگو در میان والدین ترویج گردد تا تنظیم هیجانی و تعاملات اجتماعی نوجوانان تقویت شود، و همچنین ابزارهای خودارزیابی والدگری برای کمک به پایش مداوم شیوه‌های تربیتی و انطباق آنها با اصول سبک مقتدرانه توسعه یابد.

تعارض منافع

هیچگونه تضاد منافی برای نویسندگان این مقاله وجود ندارد.

اخلاق پژوهش

در این مطالعه، تمامی اصول اخلاقی مرتبط با پژوهش‌های انسانی به‌طور کامل رعایت شد. پیش از گردآوری داده‌ها، اهداف، ماهیت و روند انجام پژوهش به‌روشنی برای شرکت‌کنندگان توضیح داده شد و رضایت آگاهانه آنان اخذ گردید.

انتخاب نمونه بدون هرگونه اجبار، تبعیض یا اعمال فشار صورت گرفت و مشارکت در پژوهش کاملاً داوطلبانه بود. در فرایند جمع‌آوری اطلاعات، اصل رازداری و حفظ محرمانگی رعایت شد و هیچ‌گونه داده قابل‌شناسایی منتشر یا افشا نگردید. همچنین پژوهشگران با پایبندی به اصول حقیقت‌جویی، بی‌طرفی در تحلیل، پرهیز از هر نوع سوگیری و امانت‌داری علمی، تمامی داده‌ها را به‌صورت دقیق و بدون دستکاری بررسی کردند. استفاده صحیح و اخلاقی از منابع، دقت در استناددهی، و رعایت استانداردهای اخلاقی مربوط به پژوهش‌های توصیفی-همبستگی نیز در تمامی مراحل مدنظر قرار گرفت.

حمایت مالی

این پژوهش حاصل زحمات شخصی و بدون حمایت مالی انجام شده است.

سیاسگزاری

بدین وسیله از تمام دانش‌آموزان مشارکت‌کننده در پژوهش که با ارائه اطلاعات و پاسخ به پرسشنامه، نویسندگان را در انجام پژوهش یاری رساندند، تشکر می‌شود.

References

- Ahmadi, F; Ehtshamzadeh, P (2014). "Investigation of the relationship between mother's parenting styles and the courage of female students in the 2nd education district of Ahvaz", *collection of articles of the first scientific research conference of educational sciences and psychology, social and cultural harms of Iran*, Tehran: Soroush Hekmat Razavi Islamic Research Center.
<https://civilica.com/doc/366667>
- Amirpur, B; Iqbali, M; Fathi, K; Fathi, A; Sarai, N; Kalhorniagolkar, M (2014). "The role of parenting styles and social trust in girls running away from home", *strategic researches of order and social security*, 4(3), 39-50.
<https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.23221453.1394.4.3.3.5>
- Azimpour, E. , Ozayi, N. and Assareh, A. (2021). Presenting a Causal Model For Predicting Academic Achievement Based On Problem-Solving Variables And Students' Audacity Mediated By Academic Resilience. *Journal of Cognitive Strategies in Learning*, 9(16), 119-138.
<https://doi.org/10.22084/j.psychogy.2020.20428.2055>
- Bahrami, F. (1996). [Comparison of assertive training methods toward unassertive high school girl students by personal & group counsel in Esfahan city]. *Dissertation of Master of Science in Psychology*, Psychology College of Tehran Allameh Tabatabai University, 1996. (Persian)
- Biyabangard, E (2005). Comparison of social skills of blind, deaf and normal female high school students in Tehran. *Research in the field of exceptional children*, 5(1), 1-14. <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.16826612.1384.5.1.4.0>.

- Darling, N., & Steinberg, L. (1993). Parenting style as context: An integrative model. *Psychological Bulletin*, 1113, 3, 487-496.
<https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0033-2909.113.3.487>.
- Darling-Churchill, K. E., & Lippman, L. (2016). Early childhood social and emotional development: Advancing the field of measurement. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 45, 1-7.
<https://doi.org/10.1016/j.appdev.2016.02.002>.
- Forneris T, Danish SJ, Scott DL. (2007). Setting goals, solving problems, and seeking social support: developing adolescents' abilities through a life skills program. *Journal of Adolescence*; 42(165): 103-14.
<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/17536477/>.
- Frank, G., Plunket, S.W., & Otten, M.P. (2010). Perceived Parenting, self- esteem, and general selfefficacy of Iranian American Adolescents. *Journal of Child and family Studies*, 19 (2010), 738-746. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1007/s10826-010-9363-x>.
- Gambrill, E. D., & Richey, C. A. (1975). An assertion inventory for use in assessment and research. *Behavior Therapy*, 6, 550-561.
[https://doi.org/10.1016/S0005-7894\(75\)80013-X](https://doi.org/10.1016/S0005-7894(75)80013-X).
- Gresham, F. M., & Elliot, S. N. (1990). *Social skills rating system*, MN: American Guidance Service.
https://books.google.com/books/about/Social_Skills_Rating_System.html?id=4irSGwAACAAJ.
- Harji, On; Saunders, Ch; Dixon, D (2016). *Social skills in interpersonal communication*, translation: Khashayar Beigi and Mehrdad Firoz Bakht, 4th edition, Tehran: Rushd. <https://roshdpress.ir/product>.
- Hers, E & Gone.H. (2001). The influence of cooperative problem solving on Gender differences in achievement, self-efficacy, and attitudes toward mathematics in gifted students. *Gifted Child Quarterly*, 45, 250-268.
<https://doi.org/10.1177/001698620104500405>.
- Heydari, et al (2006), "Comparison of personality characteristics of students with same-sex parents and without same-sex parents"; Ahvaz Azad University, *Journal of Knowledge and Research in Psychology*, 9(32),167-186.
<https://lib.wrc.ir/scholar/view/1/11843>.
- Jabbary daneshvar, A. , Hosseininasab, S. and Azmoudeh, M. (2022). Comparing the Efficacy of Cognitive-Behavioral Play Therapy and Narrative Therapy on the Assertiveness of Students with an Educable Intellectual Disability. *Psychology of Exceptional Individuals*, 12(47), 33-51.
<https://doi.org/10.22054/jpe.2023.65119.2400>.
- Juang, L.P., Silbereisen, R.K. (2002). The relationship between adolescent academic capability beliefs, parenting and school grades. *Journal of Adolescent* ,25, 3-18. <https://doi.org/10.1006/jado.2001.0445>.

- Kann, T. & Hanna, F. (2000). Disruptive behavior disorders in children and adolescents, how do girls differ from boys?. *Journal of counseling and development*, 78 (3), 267-274. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1002/j.1556-6676.2000.tb01907.x>.
- Kimble BA. (2015) *The parenting styles and dimensions Questionnaire: a reconceptualization and validation Oklahoma*: Oklahoma State University. <https://test.shareok.org/items/b9e997f7-5b6c-4279-b73e-69c43450015e/full>.
- Koumoundourou, G., Tsaousis, I., & Kounenou, K. (2011). Parental influences on Greek adolescent's career decision- making difficulties: the mediating role of Core self- evaluations. *Journal of Career Assessment*, 19 (2), 165-182. <https://doi.org/10.1177/1069072710385547>.
- Lin YR, Shiah IS, Chang YC, Lai TJ, Wang KY, Chou KR. (2004). Evaluation of an assertiveness training program on nursing and medical students' assertiveness, self-esteem and interpersonal communication satisfaction. *Nurse education today*; 24(8): 656-65. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2004.09.004>.
- Mandara, J. (2003). The typological approach in child and family: psychology A review of theory, methods, and research. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 6, 129-146. <https://doi.org/10.1023/a:1023734627624>.
- Mehrafrouz, H. and Shahraray, M. (2002). Investigating the Relationship between Attitude towards Child-rearing Practices and Locus of Control with Academic Achievement Among Primary School Fourth- Grade Male Students. *Psychological Achievements*, 9(1), 131-148. https://psychac.scu.ac.ir/article_16476.html?lang=en.
- Moghanloo, M., & Kakavand, S. (2023). The Impact of Assertiveness Training on Improving Self-Efficacy and Social Support Perception among Labor Children Residing in the Science Home of Malakabad Karaj. *Quarterly Journal of Social Work*, 12(2), 5-13. <http://socialworkmag.ir/article-1-773-en.html>.
- Monica K. M & Kuranchie Alfred (2013). Influence of Parenting Styles on the Social Development of Children, Academic. *Journal of Interdisciplinary Studies MCSER Publishing, Rome-Italy*. Vol 2 No 3 November. <https://doi.org/10.5901/ajis.2013.v2n3p123>.
- Paizini, M; Shahraraei, M; Farzad, W; Safai, P (2006). "Investigation of the effectiveness of existence tool training on the happiness and academic progress of second-grade female students in the field of experimental sciences in Tehran high schools", *Journal of Psychological Studies*, 3(4). 25-43. <https://doi.org/10.22051/psy.2007.1708>.
- Pudine, L; Janabadi, H; Pourkaz, A (2015), "The relationship between parenting styles and disciplinary styles with students' courage", *Journal of Educational Psychology Studies*, 24, 22-40. <https://doi.org/10.22111/jeps.2016.2776>.
- Rahimi, J; Haqiji, J; Mehrabizadeh Honarmand, M; Beshlideh, K (2018), "Investigation of the effect of courage training on social skills, social anxiety and self-expression in male students of the first year of high school", *Journal of Educational Sciences and Psychology, Shahid Chamran University of Ahvaz*, 13(3). 111-124. <https://www.sid.ir/paper/8849/fa>.

- Rashidzadeh, A; Fathi-Azer, E; Hashemi, T (2018). "Investigating the effect of self-expression training on the components of social skills of pre-university female students", *Educational Psychology Quarterly*, 8(13). 57-72.
<https://doi.org/10.22111/jeps.2012.709>.
- Rutherford, R. B., Quinn, M. M., & Mathur, S. R. (2004). *Handbook of research in emotional and behavioral disorders*. New York: Guilford Publications.
[https://www.routledge.com/Handbook-of-Research-on-Emotional-and-Behavioral-Disorders /book/9781138320710](https://www.routledge.com/Handbook-of-Research-on-Emotional-and-Behavioral-Disorders/book/9781138320710).
- Tabatabai, A; Fazli, R; Yar Ali, J (2014). "Investigating the relationship between parents' parenting styles and academic progress and behavioral disorders of elementary school students", *Family and Research Quarterly*, 10(1). 24-8.
<https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.26766728.1392.10.1.1.4>.
- Tsang, W. H., & Lak, C. (2008). *Social skills*. Hong Kong: University Hunghom.
<https://www.hkmj.org/abstracts/v14n3s3/41.htm>.
- Wray-lake L, Flanagan CA. (2012). Parenting Practices and the Development of Adolescents' Social Trust, *Journal of Adolescence*, 35 (1):549-560.
<https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2011.09.006>.
- Xie, Q. (1996). *Parenting style and only children's school achievement in China. Paper presented at the Annual Conference of the American Educational Research Association*, New York. (ERIC Document Reproduction Service No. ED396819).
<https://www.scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=147377>.
- Zokaeifar, A & Mouszadeh, T (2019). "The roles of parents' parenting styles in predicting the social development of 5- and 6-year-old preschool children", *Social Psychology Research*, 10(37), 87-100.
<https://doi.org/10.22034/spr.2020.109698>.